

ผลกระทบของภาวะเงินเฟ้อต่อรายรับและรายจ่ายรัฐบาล



นาย วรพจน์ อุดมรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974-568-012-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

012948

i 17192031

IMPACT OF INFLATION ON GOVERNMENT REVENUE AND EXPENDITURE

Mr. Vorapoj Udomratn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Economics

Department of Economics

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

ISBN 974-568-012-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลกระทบของภาวะเงินเฟ้อต่อรายรับและรายจ่ายรัฐบาล

โดย

นาย วรพจน์ อุดมรัตน์

ภาควิชา

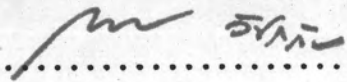
เศรษฐศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

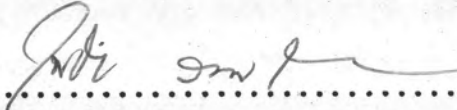
อาจารย์ กิตติ สีมสกุล / รองศาสตราจารย์ ดร.ไกรยุทธ ธีรยาศินันท์

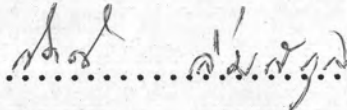


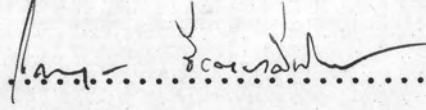
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

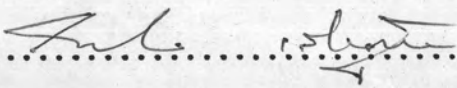

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ วงศ์วิภาณนท์)


..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ กิตติ สีมสกุล)


..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไกรยุทธ ธีรยาศินันท์)


..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพศาล เล็กอุทัย)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลกระทบของภาวะเงินเฟ้อต่อรายรับและรายจ่ายรัฐบาล
 ชื่อนิสิต นายวรพจน์ อุดมรัตน์
 อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ กิตติ ลีมสกุล
 รองศาสตราจารย์ ดร. ไกรยุทธ อีรทยาคินันท์
 ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
 ปีการศึกษา 2529



บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในเรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ ต้องการจะศึกษาถึงพฤติกรรมของระบบงบประมาณของไทยต่อภาวะเงินเฟ้อ โดยจะพิจารณาจากขนาดของค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวและค่าความยืดหยุ่นที่ประมาณค่าได้จากแบบจำลองที่สร้างขึ้น และเพื่อพิสูจน์สมมติฐานของ Aghevli-Khan ที่ว่าถ้าเงินเฟ้อยิ่งสูงขึ้นเท่าใดจะส่งผลกระทบต่อรายจ่ายรัฐบาลมากกว่ารายรับเป็น 2 กรณีคือ ก) ในช่วงภาวะเงินเฟ้อ รายจ่ายรัฐบาลจะปรับตัวเร็วกว่ารายรับ และ ข) ขนาดของการปรับตัวของรายจ่ายรัฐบาลจะสูงกว่ารายรับรัฐบาล โดยการศึกษาจะอาศัยข้อมูลระหว่างช่วงปี 2515-2527 ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศไทยมีความผันผวนทางด้านระดับราคามาก อันสืบเนื่องมาจากวิกฤตการณ์น้ำมัน เป็นสำคัญ

ผลจากการศึกษาได้แสดงให้เห็นว่าในกรณีของประเทศไทยนั้นสมมติฐานของ Aghevli-Khan ไม่สามารถจะใช้อธิบายได้ เนื่องจากว่าค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวของรายรับสูงกว่าค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวของรายจ่าย นอกจากนี้ค่าความยืดหยุ่นของรายจ่ายซึ่งสูงกว่าค่าความยืดหยุ่นของรายรับอาจจะ เป็นสาเหตุหนึ่งของการขาดดุลทางการคลังของรัฐบาล และจากการศึกษาพบว่า เมื่อมีการนำการคาดคะเนระดับราคาต่อภาวะเงินเฟ้อมาใช้ปรากฏว่ารายรับของรัฐบาลขึ้นกับภาวะเงินเฟ้อ ขณะที่รายจ่ายของรัฐบาลนั้นขึ้นกับการคาดคะเนระดับราคาพอสมควร หากพิจารณาในรายละเอียดของรายรับและรายจ่ายแต่ละประเภทตามแหล่งที่มาของรายรับและตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรายจ่ายแล้ว ปรากฏว่าผลที่ได้รับสนับสนุนผลการศึกษาในตอนต้นได้เป็นอย่างดี

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า ถ้ามีการคำนึงถึงการคาดคะเนระดับราคาในขบวนการงบประมาณแล้วจะทำให้ผู้วางนโยบายมีความมั่นใจในแผนของตนมากขึ้น

Thesis Title IMPACT OF INFLATION ON GOVERNMENT REVENUE AND
EXPENDITURE
Name Mr. Vorapoj Udomratn
Thesis Advisor Mr. Kittti Limskul
Associate Professor Dr.Krai Yudht Dhiratayakinant
Department Economics
Academic Year 1986



ABSTRACT

The main purposes of this thesis are the study of Thai budgeting behavior towards inflation by considering the magnitude of the adjustment coefficients and elasticities estimated from the model. Through these, we prove the Aghevli-Khan hypothesis, viz., that the higher rate of inflation will affect on the government expenditure more than revenue, in two cases: a) the government expenditure is said to adjust more rapidly than revenue when inflation occurs. b) the size of government expenditure adjustment is higher than the government revenue. The study applies data during 1972-1984, it was the period when Thailand faced with price fluctuation due mainly to the oil crisis.

It is found that Aghevli-Khan hypothesis cannot be applicable to the case of Thailand because the adjustment coefficient of revenue is higher than that of expenditure. In addition, the elasticity of expenditure which is higher than that of revenue may cause the government deficit. The implication followed from the study when price expectation towards inflation is applied is that the revenue depends on inflation, while the government expenditure depends on the price expectation.

When revenue and expenditure are classified into more detail according to the source of revenue as well as economic activities of expenditure the results support the foregoing findings

In total, it may be that if the price expectation is taking into account in the budgeting process, the policy makers may be more assured of their plan.



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของท่านอาจารย์
กิตติ ลีมสกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นตลอดจน การให้
ความช่วยเหลือทางด้านค่านิยมด้วยดีมาตลอด และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์
ดร.โกฤษฎธ อิศรยาศนันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ค่าปรึกษาและแนะนำมาตลอด
ตั้งแต่เริ่มต้นการวิจัย นอกจากนี้ ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพศาล เล็กอุทัย
และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ วงศ์วิภาณนท์ ที่รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ
ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา และพี่ ๆ ซึ่งสนับสนุนทางด้าน
การเงินและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา รวมทั้งคุณเอมอร จันทรขันธ์ และ
เพื่อนรุ่นน้องบางท่านที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เขียนอย่างดี

วรพจน์ อุดมรัตน์

พฤษภาคม 2530



สารบัญ

๕

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความนำ	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	13
วิธีการศึกษา	14
ขอบเขตของการศึกษา	15
แหล่งของข้อมูล	16
2. การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
งานวิจัยของต่างประเทศ	18
งานวิจัยของประเทศไทย	26
3. โครงสร้างทางทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา	30
การกำหนดแบบจำลองทางการคลัง	30
แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา	40
ข้อสมมติของแบบจำลอง	42
แบบจำลองรายรับและรายจ่ายแต่ละประเภทที่นำมาศึกษา	42
การประมาณค่า	46
4. ผลจากการประมาณค่าและการวิเคราะห์	47
ความหมายของสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในสมการการศึกษา	47
ผลการประมาณค่าแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา	49
ผลของการคำนวณแบบจำลองของรายรับแต่ละประเภทที่ศึกษา	60

ผลการคำนวณจากแบบจำลองที่จำแนกประเภทของรายจ่าย	72
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	92
สรุปผลการวิจัย	92
ข้อเสนอแนะ	96
บรรณานุกรม	99
ภาคผนวก	106
ประวัติผู้เขียน	114

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1.1	รายรับ, รายจ่าย, การขาดดุลงบประมาณของรัฐบาล, ปริมาณเงิน, อัตราเงินเฟ้อ, การชดเชยการขาดดุลและรายได้ประชาชาติ	5
1.2	รายรับภาษีอากรแต่ละประเภท	9
1.3	รายจ่ายจำแนกประเภทตามลักษณะงานและลักษณะเศรษฐกิจ	10